

Kuzey Suriye ile Doğu Akdeniz tek cephedir

03.12.2018

Crowley, imparatorların denizi olarak nitelendirdiği Akdeniz ile Fatih Sultan Mehmet'in bağıını şu ifadelerle aktarıyor okura:

"... Güneyde, boğazların ötesinde Türklerin uzun göç yolunun son aşamasını oluşturan Küçük Asya, yani Anadolu uzanıyordu; kuzeydeyse, egemenlik hırslarına alan oluşturan topraklar vardı. Ama Osmanlı için asıl meydan okuma olasılığı batıdaydı. Marmara Denizi öğleden sonra güneşi altında dövülmüş pirinç levha gibi ışıldıyordu; onun ötesindeyse Türklerin Akdeniz dediği Mediteranneus vardı. Bizans'ın fethiyle Mehmet sadece bir kara parçasının varisi konumuna gelmiyor, bir deniz imparatorluğunu da devralıyordu." [1]

Nitekim Sultan'ın buna uygun adımlar attığını da biliyoruz; ölümü engel olmasaydı Gedik Ahmet Paşa komutasında, Otranto'ya 1480'de çıkan kuvvetler belki de farklı bir tarih yazımının özneleri olacaktı. Reha Bilge'ye göre sefer, Akdeniz'deki deniz savaşları, deniz üstünlükleri ve yayılma stratejisi bakımından tam bir meydan okumaydı. Arkasında geniş bir hayal gücü, yüksek bir cesaret, üstün bir kurmay yeteneği gizliydi. [2]

ESAS MESELE KAVRANAMAMIŞTIR

Roma'nın fethi demek, denizci bir milletin doğması demektir. Her ne kadar Kanuni devrinde Akdeniz bir Türk gölü haline getirilmiş olsa da aynı zamanda Viyanalar'a yönelme, stratejik bir kara devleti olmayı da beraberinde getirmişti. Bazı tercihlerin müteakip yüzyıllar üzerinde tayin edici etkisi vardır.

Rönesans ve sanayi devriminin denizciliğe kazandırdığı boyut, tarihi İpek ve Baharat yollarının rotasını değiştirmiş ve bölge jeopolitiğinin değişmesi ve Osmanlı devletinin fakirleşmesi üzerinde başat rol oynamıştır.

Suriye ve Kıbrıs'ın bu rotalar üzerinde oynadığı rolün aslında Osmanlı'dan çok daha önce bilindiği açıktır. Tarihçi Pryor'dan öğrendiğimize göre, Emevi halifesi Muaviye, Suriye'nin tek valisiyken Kıbrıs'ı ele geçirmenin yollarını aramış, Bizanslılara karşı ilk deniz zaferini de 655'te kazanmıştı. [3]

Birinci Dünya Savaşı'nda dönemin emperyal gücü İngiltere'nin bölgeye egemen olmak istemesinin temel gerekçesi de Süveyş'ten ötürü deniz ulaştırmasını kontrol ve yeni bir enerji kaynağı olan petrole sahip olmaktır. Oldukça başarılı olmuştur.

Balkan Harbi ve Birinci Dünya Savaşı'nda donanmanın önemi çok iyi anlaşılrsa da esas meselenin denizci bir millet yaratmak olduğu kavranamamıştır.

Atatürk'ün ülkeyi denizcileştirme vizyonu da maalesef gerçekleşmemiştir. Bu konuda atılan adımlar yarım kalmıştır.

Bu uzun girişten sonra güncele dönersek...

ABD İRAN'I İÇ SAVAŞA SÜRÜKLEME GAYRETİ İÇİNDE

Günümüzde ABD, bölgenin petrol ve doğal gazı yanında İsrail'in güvenliğiyle doğrudan ilgilidir. Kendi politikalarına ayak diretenleri doğrudan ve dolaylı tutumlar izleyerek bertaraf etmektedir. Bu bağlamda Irak'ı, Libya'yı parçalamış, aynı çabayı

Suriye için göstermektedir. İran'ı ambargoyla iç savaşa sürükleme gayreti içindedir. Saydığım bu dört ülkeye demokrasi (!) götürmek için elinden geleni yapan ABD, Suudi Arabistan'ın katil prensine toz kondurmamanın yoluna gerekli taşları döşemekten geri durmamaktadır. Türkiye'de ise TSK, ABD'nin arkasında olduğu kumpas davaları ve FETÖ'cü darbe girişimiyle zayıflatılmıştır.

Bütün bu ülkelerin yönetimlerinin bu tür müdahalelere yardım eden tavırları hafife alınamayacak önemde ve büyüklükte olmakla birlikte ayrı bir konudur.

Gelişmelerle, Basra Körfezi'nden itibaren kuzeye yönelen, Irak'ın ve Suriye'nin kuzeyinden Kıbrıs'a uzanan ve buradan Girit üzerinden Boğazlara ulaşan hat üzerinde bir cepheleşme ortaya çıkmıştır.

Cephenin bir tarafında ABD, AB, İsrail, Mısır, GKRY ve Yunanistan; diğer tarafında Türkiye, Suriye, İran ve Rusya vardır.

Çatışma alanı esas olarak Irak-Suriye-Doğu Akdeniz-Ege aksı olsa da Kerç Boğazı'nda yaşanan gerginlikle, fay hattı Karadeniz'e kadar uzanmıştır.

KARŞI OLMAK DEĞİL, KARŞI KOYACAK ADIMLARI ATMAK GEREKİYOR

AKP iktidarı, Suriye meselesindeki stratejik müttefik(!) ABD'nin oyununu ancak 2014 sonundan itibaren anlayabilmiş, gerekli karşı hamleleri de 2016'dan itibaren yapabilmıştır.

Bu hamlelerin sorunu küçülttüğü ancak çözmediği açıktır. Artık geriye dönüş sağlanıp sağlanamayacağı konusu da tartışmalıdır. Zira ABD, Suriye'nin kuzeyinde bir devletçik inşa etmektedir. İktidar, ortaya çıkan duruma karşı duruyor gibi görünse de, Esad takıntısı nedeniyle daha köklü çözümlerin önünü açabilecek adımlar atamamaktadır. Belki de, Suriye ile aynı cephede yer aldığı henüz bilincinde değildir.

ABD yetkililerinin demeçlerinden üç sonuç çıkıyor: 1) PYD PKK değildir, PYD'yi kabul etmelisin, 2) ABD IŞİD ile mücadele etmektedir, 3) ABD ve Türkiye Esad konusunda politik ortaktır.

Milli Güvenlik Kurulu'nun Kasım toplantı sonuçları dikkate alınır, Türkiye hem Fırat'ın doğusunda yapılanlara hem de Kıbrıs Adası güneyindeki doğal gaz aramalarına karşıdır. Doğru. Ama karşı olmak değil karşı koyacak adımları atmak gerekiyor. Doğu Akdeniz'de bir kısım adımların atıldığını görüyoruz; Fatih gemisinin araştırmaları, MİLGEM projesini sahiplenme (burada bir ironi var ama şimdilik geçelim), deniz gücü bulundurma gibi... Ama Suriye'de benzerlerini göremiyoruz. Fırat'ın doğusuna doğrudan büyük çaplı bir müdahalenin doğuracağı sonuçlar günün gereklerine uygun değildir. Bunun yerine Sincar'ın kontrolünü sağlayacak bir harekât stratejik sonuçlar yaratır.

Sınırimıza bitişik alanda PKK devletçisini yaratan ABD ile ortaklık ederek Suriye'de rejim değişikliği peşinden gitmek yerine Suriye rejimiyle iş birliği yapmak her gün kendini daha çok dayatıyor. Bu ne getirebilir? Suriye'nin parçalanmasını önleyebilir mi? Evet diyemeyiz ama bu parçalanma bizim için sorundur fakat Suriye için varlık yokluk meselesidir. Bu bağlamda atılacak bir adımın iki büyük sonuç doğurma potansiyeli vardır: Suriye ordusunun kuzeye yönelmesi ve Suriye'nin kıt'a sahanlığını veya münhasır ekonomik bölgesini ilan etmesi.

Her ikisi de işimizi kolaylaştırabilir. Hem Suriye de hem de Doğu Akdeniz'de etkinliğimizi artırabilir. Zira Suriye'nin merkezi devleti iki sorun arasında menteşe işlevi sergilemektedir.

SURİYE'NİN KUZEYİNDEKİ GELİŞMELERİ HAFİFE ALAMAYIZ

Son Astana görüşmeleri, İdlib'de yaratılan silahlardan arındırılmış bölgenin yetersizliğini, bölgenin daha fazla gecikmeden El Nusra unsurlarından tamamen temizlenmesinin gerekliliğini de ortaya koydu. Aslında bu, Türkiye için de öne çıkan bir ihtiyaçtır. Toprakların esas sahibinin alan hâkimiyetini genişletmesi, güvenliğimize katkı ve kuvvet tasarrufu sağlar.

Ancak bölge tamamen istikrara kavuşuncaya kadar İdlib'den Fırat'a kadar askeri varlığın devam ettirilmesi zorunludur.

Suriye'nin kuzeyindeki gelişmeleri hafife alamayız. Doğu Akdeniz'deki gelişmelerin refah ve güvenliğimiz açısından daha

az önemde olduğunu kimse ileri süremez.

Kıbrıs'ın güneyinden çıkarılacak doğal gazın Avrupa'ya nakli konusunda Akdeniz'in altından Girit üzerinden İtalya'ya yapımı tasarlanan ve imzaların atıldığı basına yansıyan boru hattının gerçekleştirilmesi, Türkiye'nin enerji nakil hatlarında sahip olduğu konumun değer kaybı demektir. Mısır ve Libya politikalarının bedeli dersek yanlış mı olur?

Sonuç olarak, Suriye'nin kuzeyi ve Doğu Akdeniz jeopolitik açıdan iki ayrı cephe değil, tek bir cephe. İkisi de aynı bakış açısıyla ele alınmalıdır. Daha fazla gecikmeden Akdeniz'e ilişkin kıt'a sahanlığı ya da münhasır ekonomik bölge açıklanmalıdır.

Ama uzun vade için daha önemlisi, Amiral Cem Gürdeniz'in dilimize yerleştirdiği Mavi Vatan kavramının içi doldurulmalıdır. Bu işin salt donanma ve arama gemisi göndermekten ibaret olmadığını da anlamalı ve gerekli adımlar atılmalıdır. Mesela darbe bahanesiyle kapatılan Deniz Lisesi'ni açarak ve daha nicelerini hizmete sokarak başlasak diyorum...

Denizlerin de imparatorluğuna girişen Fatih'i hamasete boğmak yerine yolundan yürümeye ne dersiniz?

Ahmet Yavuz

Odatv.com

(1) Roger Crowley, *Akdeniz, April Yayınları, Çev: Cihat Taşçıoğlu, 2008, s. 6.*

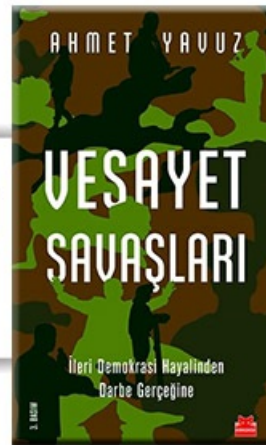
(2) Reha Bilge, *Milliyet, 25 Mart 2013.*

(3) John H. Pryor, *Akdeniz'de Coğrafya, Teknoloji ve Savaş, Kitap Yayınevi, Çev: Füsun Tayanç-Tunç Tayanç, 2004, s. 109 vd.*

 odakitap.com

Vesayet Savaşları
Odakitap'ta

TIKLAYIN & SATIN ALIN

Ahmet Yavuz

Diğer Yazıları

Biri de çıkıp "hata ettik bağışlayın" demedi

09.10.2019

Polis kılıklı çetenin ellerine tutuşturduklarıyla öten iki medya bülbülü

21.09.2019

17 Ağustos depreminin yaşandığı gün Paris'te neler oldu

17.08.2019

Galatasaray Başkanına açık mektup

06.07.2019

Bu yazıyı tamamlamak için seçimlerin bitmesini bekledim

26.06.2019

Galatasaray kaosa sürüklenir mi

28.03.2019

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Mentş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşığı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

